

תפיסות רופאים כלפי חמלה כמרכיב באיכות המקצועית

פרופ' ארנה טל^{1,2,3,4,5}, ד"ר ענבל טל^{2,6}

1. המרכז הרפואי שמיר, 2. ICET המרכז הישראלי לטכנולוגיות פורצות דרך בבתי חולים, 3. אוניברסיטת בר אילן, 4. המועצה לאיכות, 5. מכון גרטנר לחקר אפידמיולוגיה ומדיניות בריאות, 6. שירותי בריאות כללית

מטרה: מיפוי תפיסות רופאים כלפי "חמלה":

- ✓ האם חמלה היא תכונה פנימית או מיומנות נרכשת,
- ✓ האם ניתן ללמד חמלה במהלך ההכשרה לרפואה.
- ✓ האם מצב מלחמה משפיע על חמלה של מטפלים
- ✓ מהי התרומה של שימוש בחמלה למקצוענות, לאיכות הטיפול, לחוסן האישי ולחמלה עצמית

רקע: חמלה היא תגובה רגשית מבוססת-ידע להקלת כאב וסבל, ומרכיב חשוב בתקשורת הרפואית. יש אתגר לבטאה בסביבת העבודה העמוסה ורוויית הסיכון בה אנו פועלים, ובמיוחד במצבי חירום.

שיטה: שאלון מובנה סמי-איכותני בקרב רופאים, במהלך מלחמת "שאגת הארי" במרץ 2026, שנתבקשו לדרג הסכמה בסולם 1-10

תוצאות: השיבו לסקר **74** רופאים

15% מומחים, **85%** מתמחים וסטאז'רים בסיום סטאז'

התרומה של שימוש בחמלה לשיפור פעילותי המקצועית

7.3

העצמה אישית וחוסן

הגברת חוסן אישי 7.9
איזון נתינה וטיפול בעצמי 7.4
איזון חשיבות החיים ומוות 7.2
הפחתת תחושת שחיקה 7.1
העצמה בעת חירום 6.9

8.3

הגברת מיומנויות

זיהוי והכרה בסבל 8.9
שיפור גישה כמטפל 8.4
כלי להקלת סבל 8.4
אמפטיה מעשית 8.0
תקשורת בצוות 7.9

8.6

עיצוב זהות מקצועית

אנושיות וקשב 8.9
כבוד לאדם 8.9
אמון 8.6
מודעות לצרכי חולה 8.5
התמודדות סוף החיים 8.1

מסקנות: רופאים תופסים "חמלה" כמרכיב במקצוענות שלהם, בעיקר כמענה לסבל של המטופל, אך גם להגברת תקשורת ביניהם ועם משפחות מטופלים. הופתענו שחמלה נתפסת עבור רופאים צעירים ככלי בונה חוסן עבורם וכי שימוש בחמלה הקטין תסכול כשטיפלו בחולה מתדרדר. אף כי מחצית המומחים סבורים שחמלה היא תכונה מובנית, רוב המתלמדים סבורים שניתן ללמוד לחמול, בעיקר תוך למידת עמיתים ואפילו במצבי חירום לאומי.

Contact: ornatal10@gmail.com

